СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 136. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 12-го червня 1940. — No. 136. Jersey City, N. J., Wednesday, June 12, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ГОСТРО ТАВРУЄ ІТАЛІЮ

ОБІЦЮЄ МАТЕРІЯЛЬНУ ПОМІЧ АЛІЯНТАМ.

ШАРЛЬОТСВИЛ. — У своїй промові до студентів Університету Вірджінії, що була передана через усі важні і радіові стації Америки, президент Рузвелт минулого понеділка вечором гостро натаврував Італію за те, що вона виповіла війну аліянтам. Це виповідження президент порівнав до „удару ножем у спину". Президент коротко переповів, що старався бути посередником між Мусолінім і аліянтами, що і привести до замирення. Він навіть в імені аліянтів хотів поробити Італії певні уступки. Але це не здалось на ніщо.

Відносно аліянтів президент сказав, що в імені цілого американського народу висказує симпатії з лицарськими заходами тих вояків, які ставлять опір брутальній силі. Колиб ця сила в Европі перемогла, то тим булиб загрожені також американські інтереси. Президент заявив, що Америка буде помагати аліянтам всякими можливими матеріяльними засобами.

ВІДГУК ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — Промова президента Рузвелта знайшла широкий відгомін по цілій Америці і з малими виїмками всі її одобрюють. У конґресі сенатори і представники конґресу похваляли промову. Деякі заявляли, що це лиш один крок до виповідження війни. В-той сам спосіб схарактеризував цю промову посадник Ля Ґвардія, додаючи, що це таки знаменита промова. В подібний спосіб схарактеризували промову Рузвелта більшість американських газет в своїх редакційних статтях. Сенатор Пепер у сенаті заявив, що симпатії до аліянтів серед широкого загалу Америки далеко випереджують ті симпатії, що їх мають конґресмени.

ЗА ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ.

ОКЛАГОМА СИТІ. — Стейтова конвенція Демократичної Партії стейту Оклагома ухвалила більшістю голосів резолюцію, якою домагаються виповідження війни Німеччині й Італії.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ДО ІТАЛІЙЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія, що сам є італійського роду, вигогосив через радіо промову в якій закликав американців італійського походження, та всіх інших громадян чужинецького походження, щоб заховали тут в Америці повну невтральність і залишили европейські справи на боці. Війна буде вирішена на европейських полях, а не на хідниках Ню Йорку, говорив Ля Ґвардія. Він також закликав чужинецькі консуляти, щоби заховувались вповні невтрально.

Велике число італійських орґанізацій, на вістку про виповідження війни Італії аліянтам, заявило, що вони цей поступок осуджують і залишаються вповні льояльними супроти Америки. В тім дусі зробив заяву конґресмен італійського походження Д'Алесандро і заявив, що всі американці італійського походження, а бодай переважаюча їх більшість, є сто відсотків льояльна і буде боротись по боці Америки, коли зайде до того потреба. Італійський державний представник д-р Ґраетані, в Маямі, Флорида, на вістку війни Італії зрезиґнував зо свойого становища, натаврував поступок Мусолінія і заявив, що стоїть льояльно по боці Америки. Він є громадянином Америки.

КАНАДА ВИПОВІЛА ВІЙНУ ІТАЛІЇ.

ОТАВА. — Канада, як самостійна домінія Британської Імперії, на вістку війни Італії виповіла з черги війну Італії.

ПЕРЕРВАННЯ ПОЧТИ.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок виповідження війни з боку Італії майже всі кораблі перестали курсувати між Европою і Америкою. З черги всяка почта майже припинена. Лиш деякі кораблі ще поїдуть до Портуґалії, але після всякої правдоподібности й Портуґалія, та береги Еспанії, будуть вкоротці зачислені департаментом стейту як небезпечні води. Одинокою почтовою сполукою залищається повітряна почта. Департамент американської почти носиться з пляном, щоб тепер всю почту завернути через Тихий океан до совєтського порту Владивостоку, а звідтам, через Сибір, до Европи.

ОБМЕЖЕННЯ ТОРГОВЛІ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок війни на Середземнім морі американська чужоземна торговля знов зменшиться на 350 мілінів долярів.

ФОРД ОГЛЯДАЄ ЛІТАК.

ДІТРОЙТ. — Генрі Форд точно оглядав присланий йому военний літак. Він виробляє пляни, щоб приступити до масової продукції военних літаків. Форд обіцяв недавно, що міг би виробити по тисячу літаків щодня. Тепер він заповів, що на основі існуючих военних моделів він разом зо своїми інжинірами придумає новий модель военного літака, що буде дуже справний, а при тім не дуже складний,

МІРИВ У ВОРОНУ, ПОЦІЛИВ КОРОВУ

МакФаркенд, заступник констабля в Ст. Джозеф, Мезуре, стратив недавно свого поліційного пса, коли мисливі, що вибралися на полювання на вовків, взяли його за вовка. Купив собі другого, але тепер й цього стратив, хоча цей був чорної шерсти.

ЖІНКО, ДЕ МОЯ ЛЮЛЬКА?

Алберт Мичел, 74-літній мешканець Милвокі, закашлявся при обіді, а потім закричав: „Ах, мої горішні зуби! Вони пропали!" Він був певний, що, кашляючи, він їх проковтнув. Покликали шпитальне поготівля, і лікар довго пробував облекшити його кашель. Коли ніщо не помагало, забрали його до шпиталю. Тимчасом вдома знайшли його зуби в кишені іншої блюзки. Як повідомлено його про це, його кашель скоро перестав.

УТОПИВСЯ В КУХНІ

Поліція Форт Едварду, Ню Йорк, записала в рекорді, що Ліон П. Чейз умер від утоплення у власній кухні.

Він був робітником у паперовні й мав 60 літ життя. В день траґедії він зібрався випрати своє одіння. Засвітивши ґазовий огрівач води, він поховзнувся на мокрій підлозі й впав на долівку. Ударившися головою об огрівач, він утратив притомність. Падаючи, він зірвав теж водну руру; води наплило в кухні стільки, що накрила рот лежачого на землі непритомного чоловіка й задушила його.

СМЕРТЬ ВИДЦІВ НА ПЕРЕГОНАХ

Підчас автомобілевих перегонів в Альбукерке, в Новім Мексику, один з перегонових автомобілів віхав на сидження глядачів і вбив троє людей.

Прокуратор заявив, що він не потягне їздця до відповідальности.

ЗАПІДОЗРІЛІ ЗА ШПИГУНСТВО

Американський уряд арештував двох німецьких моряків, що пливали лодкою по озері Онтаріо, бо коло них знайдено фотоґрафії Стейтового Баржового Каналу.

Їх задержано наперед у вязниці повіту Монров, а потім перенесено до якоїсь іншої.

В НІМЕЧЧИНІ БУЛО НЕСПОДІВАНКОЮ

БЕРЛІН. — З того, що доносять з Берліна до Америки, виходить, що німецький нарід таки не був приготований на те, що Італія піде тепер до війни. Нмецький міністер заграничних справ Рібентроп і канцлер Гітлер подали свої заяви щодо вступлення Італії у війну в такий спосіб, що виходило, що Італія зробила це „з власної волі". В Німеччині не думають, що Італія буде воювати з Францією на суші. Головна боротьба розіграється на Середземному морі.

ГОЛУБ, ЩО ЛЮБИТЬ ПЕРЕГОНИ

Г. Г. Меримен, залізничий машиніст в Вилйемспорту, Па., каже, що скільки разів він їде поїздом коло міста, стільки разів над поїздом зявляється один голуб і переганяється з поїздом. Як поїзд задержиться в Ріново, голуб відпочиває, вижидає другого поїзда, що їде в противний бік, і вертається, знову, переганяючися з поїздом. Машиніст каже, що голуб любить летіти в стовпі світла, що його перед льокомотиву кидає лямпа льокомотиви.

„ТАСМАНСЬКИЙ ЧОРТ" У МУЗЕЮ

У музею природніх наук Філда в Шікаґо виставлено так званого тасманського чорта. Є це австралійське звірятко породи торбунів, що, як кажуть, є найлютішим звірем Австралії. Воно має дуже лютий вигляд, а його вдача відповідає його виглядові. Він поїдає малі птиці й малі звірі й нападає навіть на вівці. Не погорджає при тому ні рибами ні жабами ні трупами.

РІББЕНТРОП ГРОЗИТЬ

Йоахім фон Ріббентроп за посередництвом Швеції передав пересторогу французькому урядові, що німці будуть французам відплачуватися, як вони будуть знущатися над німецькими полоненими летунами і парашутистами. Ріббентроп твердив, що до нього дійшли вісти, будьто би французи поводяться з полоненими летунами і парашутистами незгідно з міжнароднім правом.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

КУДИ ЕСПАНІЯ?

МАДРИД. — Еспанія щойно зачала вилічувати рани, що їх собі завдала підчас громадянської війни, а тут за плечима — нова війна. Так виглядає, що ледви, чи вдасться Еспанії задержати невтральність.

ЕДМОНТОНСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ВИСТУПАЮТЬ ЯК УКРАЇНЦІ

Хоч комуністи українського походження завзято поборюють український національний рух, то одначе, хотячи обдурити малосвідомих українців, ховаються під національний плащик. Вони, як відомо, вихвалюють знущання над нашим народом московських большевиків на Західній Україні, яку московські большевики завзято московщать від часу її окупації. До Едмонтону надійшли листи зо Львова, на яких є така почтова печатка: Львов — Lwów, цебто по московськи і по польськи. На почтовій картці, що надійшла зо Стрілич Нович є лиш польська почтова печатка, а написи почтові є лиш по московськи і по французьки, а іменно: СССР — Почтовая карточка, а дальше: Адрес отправітеля.

Обожателі тих московських асиміляторів в Едмонтоні виступають в анґлійській пресі під таким іменем: „Кенедіен—Юкраїніен Ют Федерейшен" і „Лейбор—Фармер Темпл Асосіейшен" та оголошують, що вони влаштовують в липні т. зв. „Юкраїніен Фестивал" ще й до того в ветеранській салі „Меморіял". Українці повинні затямити собі, що цей „Юкраїніен Фестивал" це чисто московсько - большевицька шопка, що лиш прикривається українським національним плащиком для обдурення малосвідомих українців та ще пхається до анґлійської салі, щоб опісля анґлійці, коли довідаються правди, могли говорити, що всі українці то комуністи, обожателі кріваво-жорстокого Сталіна, та що їх належалоб всіх позамикати до концентраційних таборів. Українці-націоналісти повинні запротестувати, аби комуністи виступали під українським іменем й компромітували українців перед чужинцями. Нехай собі виступають під московсько-комуністичним іменем, бо вони тим і є. („Канадійський Фармер").

МУСОЛІНІ ПРОГОЛОСИВ ВІЙНУ ПРОТИ „ПЛЮТОКРАТИЧНИХ І НАЗАДНИЦЬКИХ ДЕМОКРАТІЙ ЗАХОДУ"

РИМ. — Не зважаючи на мирові заходи американського президента Рузвелта і Папи, як теж і обіцянки з боку Франції щодо територіяльних змін в користь Італії, та остання пішла до війни, станувши по стороні Німеччини. Згідно з тим, що сказав Мусоліні як італійський премієр, то молода фашистська Італія станула до боротьби разом з молодою націстівською Німеччиною проти „плютократичних і реакційних демократій заходу", себто проти Великої Британії й Франції. Італія й Німеччина, як бачимо, називають себе тепер у противенстві до згаданих демократій — „пролетарськими". Нема двох думок, що до „плютократів і реакціонерів" зачислено теж і Злучені Держави. Крім того тут панує думка, що й Злучені Держави підуть до війни, але це, як кажуть італійці, буде вже запізно, бо війна скінчиться за кілька тижнів. Таке передає американський кореспондент Герберт Метюз з Риму. Найважніше питання для Італії те, чи до цеї війни приступить Туреччина, очевидно по стороні аліянтів. Мусоліні мав те на приміті. Тому заявив, що Італія не вважає своїми ворогами Туреччини, Швайцарії, Югославії, Греції й Єгипту. Свою історичну промову виголосив італійський диктатор як звичайно в подібних випадках, на Венецькій Площі перед стотисячною масою слухачів. Промову передано через радіо ріжними мовами і її чули всюди по світі.

ТУРЕЧЧИНА ГОТОВА ДО ВІЙНИ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Приступлення Італії до війни не було для Туреччини несподіванкою. Вона приготована віддавна на цю подію. Тепер, як кажуть, дальша акція залежатиме в многому від того, яка є тайна умова між Совєтами і Туреччиною.

ЯКА РОЛЯ СОВЄТІВ?

РИМ. — Італія й Совєти обмінюються амбасадорами і навязують, так сказатиб, нормальні дипльоматичні звязки, які досі були надшарпані. В Італії думають, що Совєти будуть держатись далі невтрально, вмиваючи руки від того, що діється на заході. Зате буде інакше, коли війна перенесеться на Балкан, та як Туреччина піде до війни. А так виглядає, що буде тяжко виратувати Балкан від війни, якщо вона протягнеться. Самі аліянти будуть намагатись викликати там війну, щоб поширити світовий конфлікт і тим погіршити положення Німеччини й Італії. Бо рахуються, що через Балкан Совєти будуть змушені стати по стороні аліянтів.

ПІЗНІШІ ПОКОЛІННЯ ОСУДЯТЬ.

ПАРИЖ. — Так висказався французький премієр Рейно про виповідження війни Мусолінієм. І заявив, що Франція була вже нераз в далеко гіршім положенню і поконала труднощі, дивуючи цілий світ.

ІТАЛІЯ ПОТЕРПИТЬ, КАЖУТЬ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Приступлення Італії до війни стрінулось в Анґлії з страшним загальним осудом. Пишеться в ґазетах, що аліянти є сильні на Середземному морі, та що італійські міста почують відразу британську силу. Назагал пишеться про Італію як военну силу з легковаженням. Британці, як виглядає, зачнуть наступ на Етіопію в Африці, що її недавно забрала Італія. А також возьмуться до бомбардування таких італійських міст як Турин і Міляно. Британський міністер інформацій Алфред Доф Купер назвав італійське поступовання „боягузством і зрадою", що то такі „характеристичні для Італії". Купер заявив, що Британія не боїться Італії, а те, що сталося, вийде аліянтам на користь, бо тепер буде можна лекше перевести повну бльокаду Німеччини. Ще треба згадати, що по многих анґлійських містах відбулись протиіталійські демонстрації, при чому доходило до стрілянини, особливо в Лондоні й Ліверпулю, де є багато італійців.

УРЯД ПОКИНУВ ПАРИЖ.

ПАРИЖ. — Уряд Франції покинув столицю і перенісся на полудне. Вивезено теж важні урядові акти. Премієр Рейно пішов з військом і находиться у головній військовій кватирі.

„ЗГІДНО З ПЛЯНОМ".

БЕРЛІН. — Так подається в німецькім военнім комунікаті про німецькі посунення в напрямі на Париж.

ВЕЛИЧЕРНІ ВТРАТИ.

ПАРИЖ. — Німці тут і там продираються через оборонну лінію Вейґана, але з надзвичайно великими втратами. Таке подає американська пресова аґенція, стверджуючи, що головні німецькі сили находяться над рікою Сеною, біля Венон, уже у віддалі яких 40 миль від Парижа.

ВІДКРИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО КУЛЬТУРНОГО ГОРОДУ В КЛІВЛЕНДІ.

Естрада бесідників і промовців підчас відкриття. Промовляє голова комітету, адв. Омар Малицький.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published raily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО КРИВДИ ЩЕ ОБРАЗУ

Вилйем П. Гов, посол до стейтової леґіслятури Ню Джерзі, вніс дня 23. травня в тій леґіслятурі проєкт поправки закону про жовнірські доми, на основі котрої на будуче мало би призначатися права до шпиталів для жовнірів-калік не лише бувшим ветеранам американської армії й фльоти, але також тим громадянам стейту Ню Джерзі, що належали до добровільних частин аліянтської армії, яку змобілізовано на американській землі за дозволом американського уряду, якщо такі ветерани не мають здібности удержуватися або лікуватися.

Хоча в тексті цього проєкту, звісного під ч. 458., виразно цього не говориться, є це загальною тайною, що закон внесено за старанням польських орґанізацій у стейті Ню Джерзі, а головні добродійства зо закону мали би тягнути ветерани армії польського ґенерала Галера. Отже всі мешканці стейту Ню Джерзі мали би своїми податками удержувати в стейтових шпиталях для американських жовнірів і моряків ветеранів армії Галера.

Що є ця армія, це є добре відоме всім тим, які цікавляться сучасною історією. Цю армію зорґанізовано на території Франції підчас минулої війни. Мобілізацію для неї переводжено між іншим і в Америці, за дозволом американського уряду. По зложені зброї Німеччиною в падолисті 1918. року цю армію перевезено до Польщі, очевидно, для оборони повстаючої польської держави. Ця польська держава, за заявою американського президента Вилсона , мала складатися з безперечно польських територій. Та польська держава всупереч цій заяві пішла загребати українські території, так звану східну Галичину, проти виразної волі подавляючої більшости населення цього краю, проголошеної згідно зо засадами самовизначення народів, проголошеними й аліянтськими й американським урядами. Армія Галера знайшлася в східній Галичині, на українській території не для утвердження засади самовизначення народів, але для її поломання.

Для цеї акції Польща вжила претексту оборони населення Галичини перед большевицькими бандами. Армія Галера перемогла українську армію, котра власне воювала проти большевиків, та загарбала для Польщі незаперечно українські території. У цей спосіб створила в цій частині світу таку ситуацію, що Польща знайшлася між двома сильнішими від неї державами Німеччиною й Росією, проти котрих вона не могла встоятися. Переведена армією Галера окупація Галичини не перестояла навіть двацять літ. Галичина, захоплена Галером під претекстом оборони перед большевиками, нині якраз найшлася в большевицькій неволі.

Галерівський проект відослано покищо до ветеранського військового комітету. Як можна догадатися, американські проєктодавці знають лише одну сторону справи, польську. Громадянським обовязком політичних орґанізацій іміґрантів українського роду є зясувати їм і другу сторону.

ЯК ПРЕДМЕТ ЧУЖОЇ ПОЛІТИКИ

Чим тяжча наша ситуація на міжнароднім терені, тим пильніше мусимо ми придивлятися до того, що робиться на наших землях. Чим менше можемо числити на чужі сили, тим більше мусимо дбати про розвиток своїх власних. Центр ваги нашої визвольної боротьби пересунувся рішучо з зовнішнього терену на внутрішній, з европейського на советський, не лише тому, що одна з сторін, які провадять війну, користає з „прихильної невтральности" московського уряду, а друга намагається перетягти за кожну ціну цю „невтральність" на свій бік, а й тому, що західно-українські землі перебувають в межах СССР. Коли зовнішні умови нашої визвольної боротьби тимчасом без порівнання гірші ніж в часі світової війни, то внутрішні остільки кращі, оскільки СССР є без порівнання немічніший ніж колишня Росія.

Неміч ця має для нас тимбільше значіння, що ми; та й інші поневолені нації СССР, являємось джерелом і первоосновою советської немочи. Тепер по двох десятках років невпинної боротьби можемо слушно твердити, що большевики не спромоглися виконати ті імперіялістичні завдання, які Московщина їм доручила. Твердимо це, не зважаючи на те, що Московщина спромоглася захопити й західні частини України та Білорусі. Панування її на цих землях остількиж непевне, як і на інших чужонаціональних землях СССР. Большевицький уряд не спромігся виконати завдань московського імперіялізму в Европі. Він не спромігся виконати московських завдань і в межах СССР. Між Московщиною і поневоленими націями немає ніякого орґанічного звязку, а є лише ненависть. Формальне визнання самостійности союзних та автономних республик, що так обурює московську еміґрацію, може служити цілком добре конкретною підставою для розподілу СССР на його складові національні частини, що може наступити наслідком чинности внутрішніх відосередних сил та евентуального збройного конфлікту з якоюсь з держав.

Сучасні відносини поміж Німеччиною та Московщиною свідчать не про силу СССР, а про його неміч. Коли тут можна говорити про „союз", то це союз їздця з конем. На цей „союз" пішла Московщина без порівнання більше зі страху ніж для користи. Фінляндський похід довів виразно, що вона здана фактично на ласку йнеласку Німеччини.

Отже сучасна „приязна невтральність" Московщини супроти Німеччини, про поразку якої вона мріє, є наскрізь неприродньою і тому тривкою бути не може.

Не лише традиційний франко-російський союз перед світовою війною, а й сьомилітне франко - анґльо - московське співробітництво в Женеві, що кінчилось лише перед вибухом світової війни, доводять найкраще, що московські інтереси лежать по боці західних держав, в кожнім разі в значно більшій мірі ніж по боці Німеччини.

В Лондоні відбуваються при допомозі п. Майского переговори про заключення британсько-московські „торговельні" умови. З дозволу і благословення Берліна для Москви, чи без них, тимчасом невідомо. Московський уряд укріплює горячково в останнім часі південні кордони Кавказу і чорноморське побережже, очевидно не лише з благословенням, а мабуть при технічній допомозі Німеччини. Чого вони варті при московській збройній немочі, питання розуміється інше. Але не менш горячково розпочав московський уряд і продовжує поспішно далі укріплювати нові західні кордони проти Німеччини. І Берлін терпить це, можливо знаючи, що Московщина виснажує на ці нікчемні укріплення на надто довгім кордоні лише свої засоби і сили, яких має небагато. В кождім разі свідчить це не про щирість і тривалість німецько-московських відносин, а про кождочасну готовість московського уряду змінити фронт, пристати до західних держав і виступити проти Німеччини.

Певним є одне, а саме, що московський уряд не є в стані провадити самостійну політику та боронити своєї „невтральности проти всіх капіталістичних держав", як він це так охоче запевняє в своїй пресі та закликах до „працівних мас цілого світу". Не підлягає ніякому сумніву, **що збройна сила „единої соціялістичної держави, батьківщини світового пролетаріяту" занепала до крайньої міри,** що СССР є і може бути лише додатком до одної з сторін, що провадять війну, полем боротьби їх політичних пливів і можливо новим побоєвищем в сучасній війні. Це є найбільшим досягненням нашої української двадцятилітньої боротьби на чолі всіх поневолених націй СССР проти Московщини. Це є і мусить бути основною, вихідною точкою і дороговказом нашої дальшої боротьби за нашу державну незалежність в сучасній війні.

Наслідувати московську тактику, скакаючи з одного табору до другого в залежности від того, де нам більше обіцяють чи дають, **булоб негідною української нації самогубною політикою,** яка ставилаб нас на один рівень з Московщиною, робилаб також додатком до одного з таборів, що провадять війну. Справжня самостійницька політика може бути лише самостійною. Коли хочемо бути визнані певною основою нового европейського сходу, не повинен ніхто мати якийсь сумнів відносно нас.

ЗАГАЛЬНА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА

Ось та справа стала тепер дуже актуальною в Канаді, а також і в Злучених Державах. Як війна буде продовжатись, її певно здійснять. Як до неї ставитись? Які є її добрі сторони, а які злі? Про це пише Ришард Ґловер в торонтонському „Сетордей Найт". Його завваги і думки є такі:

Конскрипція, про яку незабаром почуємо більше має свій початок в малій державі, розторощеній могучим гнобителем. Тою державою була колись Прусія, яка по своїй поразці під Єною, через Наполеона в 1806 р., була позбавлена половини своєї території. Її армію обмежено до 40,000 мужа. Тоді то великий реформатор Шарнгорст впровадив у життя плян, згідно з яким кожний фізично спосібний мусів зголошуватись до віськових рядів. Це мало допровадити до того, щоб армія, зложена з 40,000 мужів перестала бути становою (професійною) військовою силою, якою вона була через довгі роки, а стала державним вишколом для воєнних цілей. Успіх цього пляну виказано в великій „Війні за визволення", яка вигнала на завжди Наполеона з Німеччини.

У той спосіб конскрипція ніби мала свій початок як визвольна сила; одначе британські народи не вважали її за таку. Вони уважають її й досі за знаряддя деспотизму, запечення цеї демократичної свободи, що полишає кожному чоловікові волю щодо власного вибору. Цей погляд є одначе лишень властивістю анґльо - саксонців. Переґляд европейських держав у 1938 р. виказує, що одинокими державами поза Британією, що не мали конскрипції, були ті, яких ціла військова сила не перевищала би кілька куренів, якщоб там заведено конскрипцію, або одну одиноку дивізію, як наприклад, в Андорі, Монако, Ліхтенштайн, Сен Маріно і Люксенбурґ. Континентальні демократії,- навпаки Британії, вважають конскрипцію сторожем своїх свобід Вона є для них охороною перед зовнішнім ворогом, але теж і джерелом того поняття особистої рівности, в якій демократія має свої початки. Багатий і бідний виростають у дуже відмінних обставинах. Вони ходять до ріжних шкіл, але заки клясове почуття може утвердитись в їхніх головах, армія гуртує їх разом, як одних так і других, в їх найбільш вражливім віці й обходиться з ними однаково. Син багатого фабриканта, який власним автом їздив до школи, спить часто в сусіднім деревлянім ліжку зо сином робітника свого батька. Він їсть ту саму їлу. Його вчить той самий інструктор. І він виконує ті самі обовязки. У такій атмосфері повстають приязні, які перевищають всі клясові ріжниці. Тому погорда до нижчого уродженням не може мати тут місця. Підчас конференції розброєння, французи не зважаючи на натиск зо сторони британців, стояли при тому, що демократія дуже в них потерпить, якщоб вони покинули конскрипцію, що є в них клясовим вирівнувачем.

Конскрипція має ще іншу добру сторону також важнішу для демократій ніж для диктатур. Вона дає мілітарний вишкіл голосуючому загалові. Тепер, коли мирові щоденні мрії щасливих 20 років (1920 р.) щезли, а диктатори доказали, що війна не є перестарілим середником для осягнення цілей держави, вона є конечною для демократії.

Безсенсові викрики проти осторожного курсу політики британського уряду в Норвеґії показали докладно як мало британська демократія розуміє, що то є війна. Французький нарід був спокійніший і розумніший. Він пізнав вже давно виховуючу вартість конскрипції.

Часом ведення війни має деяку вартість як спосіб природнього добору. У безнастанних битвах греків і в інших війнах здібніші фізично чоловіки переживали сутички; слабші фізично падали, з сильні видержали. Правдоподібно людська раса ушляхотнилась внаслідок такого природнього добору; таке одначе ушляхотнення не може мати місця в модерних війнах, в яких , як зауважив це Бернард Шов, один летун в бомбовику може знищити сотки етіопців у долині, на землі. Як ніжний дощ з неба, падали кулі, бомби, стрільна і ґази однаково, на добрих і злих, в тих арміях, де набір відбувся примусово. Одначе смерть косить менш безсторонно армії держав, в яких нема конскрипції. Де є лиш добровільне зголошення до армії, там лиш добре виховані, патріотично настроєні і не самолюби спішать зголоситись до армії. Коли вони записуються до армії вони полишають вільні місця, а їх занимають ті, які ставлять себе понад свій край. Коли війна закінчиться, тоді край переконується, що найліпші і найшляхотніші з його молодих людей полягли, підчас коли боягузи і тупі, без ніяких вищих почувань, занимають у краю високі становища і дістаються до проводу краю.

Добровільна охотнича військова служба в часі війни показується формою природнього добору, якого наслідком є те, що остаються живими морально найгірші! Чи може яка нація на це годитись?

Конскрипції не уважають у багатьох краях як воєнного середника, а тільки як частину мирового підготування краю. В часі миру ті краї приготовляються проти можливої небезпеки, як розумний власник незгорівшого дому забезпечується проти пожару. У тих краях знають, що невишколені, але добре виховані люди, є найбільш придатні на гарматнє мясо. Крім цього, вишкіл забирає багато часу, а в війні може його забракнути.

Таке пише Ґловер і не можна не признати йому слушности. І ми українці переконались у минулій війні, що як у Західній так і на Великій Україні, лиш найбільше ідейна та патріотична молодь сама зголошувалась до української армії в часі нашої визвольної боротьби: Було багато таких, що їх треба було примусово брати до армії, бо не розуміли ваги волі і свободи та незалежности, за яку тоді боровся український нарід.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(68)

Писар відложив прочитаний папір узяв другий і відкашлянув. Зібрані мовчали, але по обличчях більшости було видно, що вони не захоплені писарським хистом пана краківського. Писар почав друге писанячко:

„До його милости пана полковника канівського, милого нам і шановного! Тому, що на вашмості лежить резиденція запорізька, поспішай вашмость чим боржій на Запоріжжя, аби вашмость того бунтівника погромити. Ін соціос тої праці придаю вашсці панів чигиринського й переяславського полковників, приказуючи, аби всі вашмості душно старалися, аби той бунтівник був живцем пійманий або до щенту знищений. Тут маєте нагоду виявити свою чесноту й зичливість до Речі Посполитої. На ніщо вам не слід оглядатися, в пень усіх рубати. Якби котрий з козаків не захотів вашмості парере й чесно з тими своевільниками рем аґере, нотуйже їх вашмость, а я севере його покарати обіцяю. Матимете там вашмості двісті драґонів з Кудаку, з якими того зрадника зносити маєте. А не відступайте, поки його не візьмете, або до щенту не знесете"...

Писар знову замовк, глянув по зібраних і відкашлянув.

— Діксі! — перебив мовчанку великий гетьман коронний, але ніхто з зібраних не вирвався з аплявзом. Хто міг ховався поза плечі другого, щоб потім, коли його забракне в обозі не було певности, чи був він на зібранню чи ні. У кого душа засіла в пятах, а в кого, мов лиш, шукала щілини, крізь яку можнаб проскмикнутися.

— Актум ест де ре публіка! — вирвалося в когось необачно й всякло в мовчанку.

XVIII.

Було вже пізно. Стомлений гарячкою останніх днів табор на Буцьку, заснув сном струдженого праведника. Тільки вартові перекликалися зпоза палісад, тільки сторожкі вогники блимали то тут то там на широкому дніпровому плесі.

Хмари, сунули по небі, мов грізні, примарні кораблі. В шатрі Хмельницького світилося. Стільки минуло гарячих днів, стільки безсонних ночей, а повіки в нього ніяк не злипалися. Сидів за столом і потонув у глибокій задумі.

Ще день, ще два й усі ті бурливі води рушать, заревуть, запіняться й нахмарене небо ригне блискавицями.

Хмельницький плеснув у долоні. Розхилилася занавіса й при вході станув татарчук Ахмет.

— Не спиш іще?

— Не спиться, ваша милість. Чура заснув, я сів на його місце.

— Щож, завтра поїдем у двох з Тимошем на Базавлук, а відтілля далі, в Крим.

— Ти вернешся поміж своїх, а мій син...

— Заспокійтеся ваша милість. Не буде йому там гірше, як мені було вдомі вашої милости. В нас люблять таких молодців, як Тиміш.

— А Михайлика ти вже призабув?

— Призабув? Друга мого й приятеля? Душу душі моєї? Не призабув я його, ваша милість, а коли з своїми сюди вернуся, то скільки разів шаблею замахнуся, скільки разів з лука прицілюся, то про смерть неповинну мого друга подумаю. Ця думка мою шаблю насталить, стріли мої местю затроїть! Вірте мені ваша милість.

Хмельницький не відповідав. Хвилину тривала в шатрі мовчанка, глибока, мов гріб. Ахмет не поважувався її перебивати. Станув біля входу й дивився на свого недавнього власника, що оце виконав свою обіцянку й повертав йому волю, за якою він стільки літ тужив дарма, що батьківщини своєї не затямив, від мови рідної й звичаїв батьківських відвик.

— А всежтаки розбуди чуру, хай не висипляється ледар і йди спати — обізвався нарешті Хмельницький.

— Не засну, я, ваша милість, до ранку. Це вже й так недалеко до світання.

Тоді поглянь у шатро нашого гостя. Може і йому не спиться. Коли так, то скажи йому, що я рад би його побачити.

— Так.

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКИЙ ПОХІД У ДЕНЬ ВІДКРИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО КУЛЬТУРНОГО ГОРОДУ В КЛІВЛЕНДІ, ОГАЙО. Українське жіноцтво, одіте в українські народні строї, входить до городу. На стовпах при вході видно „пляки" з плоскорізьбою Хмельницького й Грушевського.

З ДНЯ

ПРОВІРКА МИНУЛОГО.

Іноді добре зупинитись на хвилю і кинути оком взад, аби переконатись чи робота, яку робимо є хосенна. Хочеться і нам тепер на хвилину зупинитись, аби впевнитись, чи та суспільно-ідеольоґічна робота, яку ведемо від років, хосенна для нашої суспільности, для цілої американської нації, для її свободолюбного демократичного устрою? Бо, як відомо нераз на шляху нашої праці ми зустрічали гострих критиків, які таврували нас отвертими, чи замаскованими фашистами, прихильниками диктатури, звеличниками ножівництва і зоольоґічного шовінізму, ворогами благородних, всесвітніх гуманних ідей.

ЩО МИ ПРОПОВІДУВАЛИ?

А проповідували ми такі ідеї: демократичний устрій, коли хоче вдержатися і змагатись з тотально-диктаторськими устроями, мусить перебрати від останніх чимало прикмет. Він мусить бути ідеалістичний, себто напоювати свою суспільність охотою жертвенности за якісь вищі ідеали. Коли життя чоловіка і його добробут поставимо як найвищу земну вартість, ми в основі підмінюємо даний суспільний лад і на дальшу мету на суспільність стягаємо нещастя. Ідеалізм є основою всякого устрою на світі, диктаторського і демократичного, як свіже повітря і здоровий харч є основою здоровля кожного чоловіка на світі, без огляду на його расу.

Що воно так, маємо нині чимало потверджень з боку представників самих демократій. Ось недавно лорд Лотіен, англійський амбасадор, заявив, що демократіям потрібно військового, ідеалістичного виховання. А також 4. червня ц. р. перед студентами Колюмбійського університету той сам амбасадор заявив, що не ґеніяльні тоталітарні провідники зуміли загнати демократичні краї в нещастя, тільки брак серед демократій „моральних засад, що є одинокою основою, на якій вільна влада може жити".

ДЖЕРЕЛА ІДЕАЛІЗМУ.

Виплекуючи ідеалізм, треба виплекувати також любов до тих понять, за які даний чоловік має себе пожертвувати. Щоб пожертвувати себе за нарід, чоловік мусить ідеалізувати сам нарід і його любити більше, ніж себе самого.

Ми на кожному кроці підкресляли ці прикмети, хоч нераз зустрічались з закидами „шовінізму", з боку крикливих представників іншої „демократії".

Ми далі говорили, що джерелом ідеалізму є релігія. Бо без віри в вище духове, позагробове життя, важко вимагати від людини всецілої посвяти. Релігія і віра в вище позагробове життя, потрібні для того, щоб оправдати наше бажання свободи. Лиш віра в безсмертність душі, якій Бог дав волю на тім світі змагатись з добром і злом, та в той спосіб приготовити себе до вічного життя, може бути основою демократичного, свободолюбного устрою. Без тієї віри людина не має права домагатись суспільних свобід: а подібно, як це є в Совєтах, мусить склонити свою шию в ярмо, в імя всецілої, сліпої суспільної дисципліни.

Вагу релігії підкреслюють нині також і чільні провідники демократичних устроїв. Згадати, хочби сенатора Дейвиса, що на українськім конґресі в Вашинґтоні сказав: „Добре роблять українці, що зачинають конґрес з молитвою і Богом; роздавіть усяких недовірків у своїй суспільності!" Ті слова серед деяких близьких присутніх мусіли зробити спеціяльно глибоке враження.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

Ми далі говорили, що демократія кладе на людей не лиш обовязки, але й відповідальність. Хто тої відповідальности не хоче на себе перебирати, не заслугує на права. Казали ми, що свобода і воля навіть у демократичнім краю є зглядні. Нема такої речі як цілковита, повна досконала свобода. Наше життя, наші рухи і поведінка є обмежені правами інших людей. Хто не бере під увагу інтересів інших людей, своїх співгромадян, він надуживає свободу і підкопує демократичний лад у самій основі.

За ці думки закидувано нам „прихильність до диктатур".

КОНСЕРВАТИЗМ.

Казали ми далі, що навіть найбільш поступова суспільність мусить звертати увагу на свій поступ і того поступу занадто скоро не приспішувати. Всякі добрі і приємні речі на світі треба приймати ступнево, умірковано. Так як приймаємо всякі тілесні приємности. Хто безконтрольно запивається всякими напитками і обїдається всякими потравами, мовляв, тому, що ніхто не заборняє цього робити, той скоро тяжко захворіє, а також втратить всякий смак до тих речей. Те саме діється з ріжними духовими поняттями. Ту саму засаду умірковaности та консерватизму треба прикладати до літератури, мистецтва, поведінки, моралі, відношення полів, і т. д.

ЗДОРОВІ ЗАСАДИ.

Одним словом, уникаючи гучних фраз про „демократію", ми старались защепити в суспільність такі моральні засади, які зробили демократичний устрій сильним і в випадку якогось зударення зо зверхньою силою, запевнити йому перемогу. В той час інші, прибравши крикливу маску „оборонців демократії", застрикали в наш демократичний устрій такі засади і такі погляди, які, як це сказав лорд Лотіен, довели демократії до нинішнього клопотливого положення.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323., відбудуться в неділю, 16. червня, в годині 2. пополудні, на 38. Савт 5. вулиця. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Василь Феден, предс.; Петро Ярема, кас.; Дмитро Кархут, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Піврічні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 220., відбудуться 15. червня, в сали парохіяльній, 4950 Савт Павліна вул., 7:30 вечером. Буде справоздання фінансове, приняття нових членів до У. Н. Союзу і інші справи. Тих членів, що не забрали дивіденди від У. Н. Союзу, проситься прийти і взяти. — Петро Жовнірчак, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Піврічний мітінґ Бр. св. Михаїла, від. 308., відбудеться в неділю, 16. червня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9. вул. Проситься всіх членів, щоби явитися на цей мітінґ. — Іван Селяник, предс.; Петро Коробій, кас.; Петро Івасишиц, секр.

ДЕСЛОДЖ, МО. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 225., відбудуться 16. червня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Кожний член має явитися на тих зборах. Не явившийся член підпадає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Онуфер Копач, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241., відбуде свої збори в суботу, 15. червня, в 7. годині ввечір, в церковній гали, Ґерис Еве. Проситься членів прийти на означений час. — Й. Галошка, секр.

ЛОРЕЙН, О. Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбуде піврічні збори 16. червня, в 1. годині пополудні, в гали 2545 Іст 33. Стр. Проситься членів прийти хоч раз на пів року. — М. Шемчик, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Піврічні збори Бр. св. Юрія, від. 379., відбудуться в вівторок, 18. червня, в годині 7:30 ввечір, у церковній гали св. О. Николая, при Оклей і Райс ул. Проситься членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Василь Пилипів, пр.; М. Фединський, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

З ЛЕМКІВЩИНИ

„Краківські Вісті", часопис, що виходить у Кракові, мало або й нічого не подає про „політику". Зате дуже багато там матеріялу про те, яка іде тепер праця по українських селах, що опинилися під німецькою окупацією. Особливо багато таких відомостей про лемківські села. В числі з 6. травня згаданого часопису знаходимо репортаж з Лемківщини, поданий якимсь „місцевим", що має наголовок **„Життя пливе повільно й спокійно".**

На самій межі суцільної української етнографічної території окопались три лемківські села: Зубрик, Верховия і Верхімка. Могутнім безперервним раменем через Попрад і словацьку територію косою розвинувся півостров українських сіл, на якому цілими століттями сторожила найдальше на захід висунена стійка коло Щавниці: це Шляхтова, Явірки, Біла і Чорна Вода. Старі українські назви сіл і гір свідчать до нині хто і з якого роду тут жив, боровся і впав... Свідчать про те, які скажені бурі й наступи мусіли на собі витримати цілі покоління предків. Тут і там показують місця, на яких ще до недавна стояла церква, а які ворог заорював, щоб слідів не залишилося, але дарма... Український велитень виставив тут проти чужого наступу скельну грудь і могутнім раменем стримав ворожий похід.

На цій межі впала перша жертва сучасної війни на битім шляху між Верхомлею і Лімницею. Тут почався суд історії над новітньою Польщею, в якій відновились буквально всі гріхи колишньої шляхотської Польщі...

Настав суд... і не було кому помагати. Втікала панічно вся ця поліційна „сила", що вміла висилати українців до Берези, що вміла знущатися над безборонним. Якаж це метушня настала, коли заграли перші скорострілі від словацького боку! Перші втікали ті, що вдавали найвідважніших, але тільки при знущаннях, карах, шиканування т. зв. „національних меншин". Кілька літ безпосередньо перед війною сила наступу на Верхомлю зміцнилась у десятеро. Кари за гноївку, солому на подвірі і т. п. пішли в рух, як гарматня підготова дрібного калібру. Трійливі гази ріжних „лемківських букварів" і „читанок" мали завдання запаморочити ум дітвори, затроїти національний організм, щоб, живе тіло відпало само, а коли й це не помагало, тоді підбехтати т. зв. „руских" проти українців до такого ступня, щоб їх більше ненавидіти, ніж самих поляків. І жаль, що це густо-часто вдавалось. Коли прийшла акція переселення, всі т. зв. „русскі", що ладилися виїжджати, навіть рідному братові відмовлялись щось продати, якщо він був українцем, а покрадьки запрошували чужинців з далеких сіл, щоби збути їм все зайве на випадок виїзду...

Артилерія важкого калібру йшла зараз за легкою. Отже побудовано для десять душ напливових поляків костел, створено латинську парохію і давай тоді на ріжний лад за дрібні й більші заробітки, або лиш за саму надію таких заробітків відтягати що слабших від прадідівського обряду на латинський. Небагато перейшло і злакомилось на таку мамону, але „культуртреґери" раділи і малими відпадками. Загарбано вже й прегарні лемківські пісні, визнано й лемківський говір, як „реґіональний" польський, витрачено масу грошей на перетягання чужонаціональних душ. Не було коли й не було часу й грошей на важні державні потреби, а на цю деморалізацію мусіло все бути, бо цю акцію „культуртреґери" вважали за найважнішу. Що з цього осталось? Попіл! Ударив грім і все, що було побудоване на неправді — розсипалось.

До важкої артилерії, якої вживано до деморалізації Лемківщини, належала школа. На кілька літ перед тією війною українську школу перемінено на польську, насаджено в ній замісць українських учителів самих поляків. А тепер села забажали, щоб їх школа стала українською. Разом з місцевим громадянином п. Михайлом Шевчуком, що щойно вернувся з катівні з Берези, переведено вписи й вислано делеґацію до Нового-Санча, щоб до села прийшли рідні вчителі. Незабаром приїхав теперішній управитель школи, прийшли ще дві учительські сили і школа перемінилась. І діти немов перемінилися. Місцеві „русскі" хотіли протиділати тому відродженню села. Протиділав і місцевий парох о. Венгринович, протиділав як і скільки міг. Але міг дуже мало. Обіцяв, що виїде з переселенцями, щоб залишитися вірним своїм засадам. Засади поїхали, а він залишився. Тепер веде бій у церкві.

А тимчасом громада працює. Школа уладила 10. березня святочний концерт в честь Т. Шевченка. Старша молодь під проводом п. Суходольського відсвяткувала память національного пророка гарними піснями. Тепер задумують відновити чит. „Просвіти" і почнати діяльність аматорського гуртка. Життя пливе повільно, а повінь усуває геть старих трупів, що своїм дряхлим тілом думають спинити життя в його розгоні.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Життя в нашій громаді.

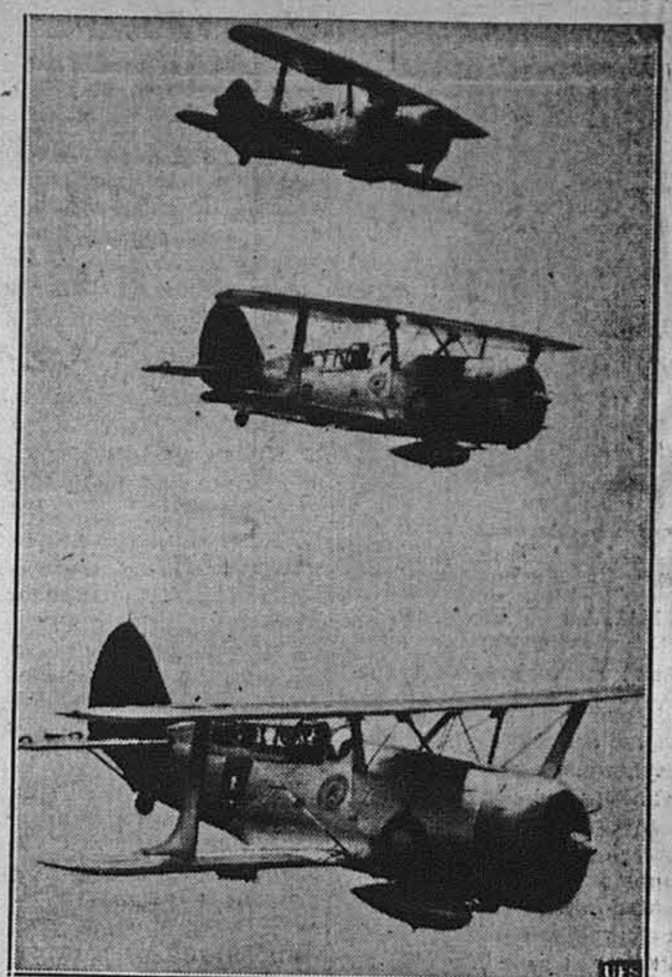
В травні ц. р. наш відділ ч. 238 У. Н. С., як усі інші відділи УНС, дістав дивіденду з Головної Канцелярії. При тій нагоді відділова управа скликала квартальні збори. Бо, як показує практика, коли йде про відбір дивідендових чеків, то тоді члени радо являються на збори. Майже всі приходять. Добре булоб, якби Головна Канцелярія бодай два рази до року давала дивіденди, а тоді можна булоб стягнути на наради майже все членство, та разом нарадитись над дальшою союзовою роботою.

Збори нашого відділу відкрив голова відділу гром. П. Мороз, та розказав загально про зріст нашого відділу, під оглядом членів, фінансових придбань та моральної поваги серед нашої суспільности і чужинців. Касовий звіт подав Й. Бербелицький. Виказалось на основі цифрів, що каса зросла поважно. Збори ухвалили, що відділ має дати $50 на ріжні народні цілі. Далі покликано до слова Н. Давискибу, щоби розповів про річне засідання Головного Уряду УНС, в якім він, як головний радний, брав участь. Гром. Давискиба в довшій промові розказав приявним, що У. Н. Союз вибився в таку фінансову силу серед інших того роду організацій тому, що його грамоти під оглядом готівкового забезпечення стоять серед всіх інших організацій на першому місці. Кожний головний урядник пильнує добра і союзового майна як ока в голові. У висліді наш Союз зростає під фінансовим оглядом і членством. Зрозуміло, що самі головні урядники свою працю мусять опирати на співпраці і доброго членства У. Н. Союзу. Ми всі мусимо співпрацювати в тім напрямку, щоб приєднати якнайбільше членів до нашої інституції.

Парада Гайскул Кадетів.

Радіємо, коли бачимо, як наша молодь десь добре спишеться і коли не стидається свого українського походження. До тої частини нашої молоді, що відзначається національною свідомістю й не стидається свого походження, належить і наш місцевий молодий хлопець Степан Берестецький, син А. Берестецького, ученик вищої школи, Гайд Парк Гай Скул. Своїми здібностями він вибився понад всіх інших учеників тої школи, а навіть понад учеників інших бостонських шкіл. За те, що він знаменито вишколив своїх власних товаришів, надано йому честь провадити в часі шкільної паради 4. червня ц. р. його місцеві школи. Молодий Берестецький стояв тоді на чолі 16,000 кадетів, маючи сам ранґу „полковника". Про це відзначення Берестецького була вже згадка в „Свободі". Тепер можна лиш висказати бажання, щоб молодий Берестецький далі продовжав свої студії з таким самим знаменитим успіхом, як дотепер, та щоб далі не цурався свого походження.

Н. Давискиба.

ЛІТАКИ ДЛЯ АЛІЯНТІВ.
Три бомбери фльотної резерви, які американська фльота думає відступити для вжитку аліянтів.

ЩО БАРАБОЛЯМ ШКОДИТЬ, А ЩО ПОМАГАЄ

Уважайте, щоби ви підгорнули бараболі поки зацвитуть; коли зрушите корінці бараболь тоді, коли вони цвитуть, то бараболь під корчем буде менше, а то й зовсім не буде обильности зародження. І ніколи корчів або рядів бараболь не підгортайте високо, лише так, щоби земля охороняла їх під корчем супроти зеленіння від сонця.

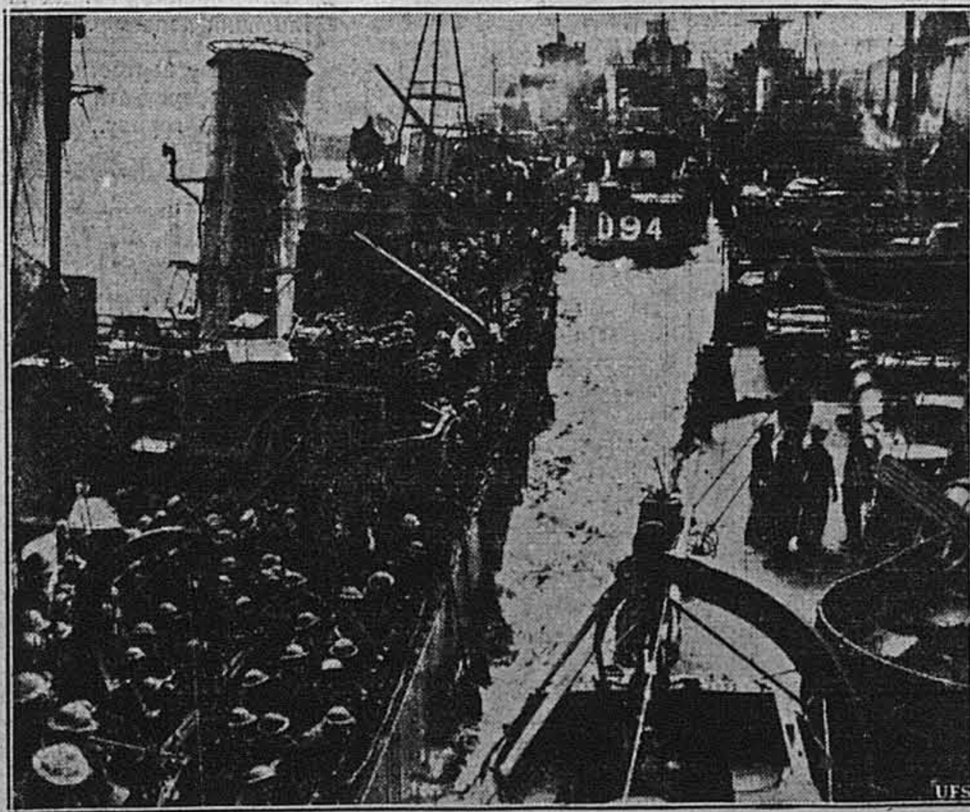
Бараболі виснажують землю в більшій мірі, як яка інша ярина. Головно тяжкі землі під бараболі треба кожного року збагачувати перегнилим гноєм.

Дехто це робить так, що розтрушує перегнилий гній на ріллі, перейде дисками вздовж і поперек, заволочить і садить бараболі. Ріжниця такої операції є та, що приораний гній привалює скиба і не так добре перемішується зо землею ніж це можна зробити дисками. До того поверхня ріллі з гноєм задержує лучше вогкість.

Американці належать до тих що скурюють найбільше папіросів на світі, а по них наступають англійці, мексиканці, бельґійці і французи.

—o—

Обчислено, що близько половина рибаків на світі, це японці.

ВЕРТАЮТЬСЯ ДОМІВ З „БЛІЦКРИҐУ".
Англійські кораблі, наладовані вщерть англійськими жовнірами, причалили до якогось англійського порту.

АЛЮМІНІЄВІ ПАТРОНИ

Недавно опатентував у Вашинґтоні Йоахим Корпіюм новий спосіб виробу патронів, що може дуже значно зменшити кошти виробу амуніції. Досі патрони виробляють головно з сумішки бронзу й міді. А бронз й мідь дуже дорогі в порівнанню до алюмінію. Алюміній знаходиться майже скрізь. Та клопіт в тім, що коли вибухне порох в чисто алюмінієвому патроні, то такий патрон так нагріється, що прилипне щільно до дула рушниці, і неможливо його легко викинути. Та Корпіюм каже, що коли вкрити патрони трошки зверху алюмінієвим окисом, то він від нагріття не змякне. А що алюміній і значно лекший від інших металів, то набої з алюмієвими патронами булиб і значно лекші.

ГЕНЕРАЛ ВІНКАС ВІТКАВСКАС

новий шеф литовської армії.

Новий шеф литовської армії, що заняв це становище по уступленні ґенерала Стасиса Раштікіса, родився в 1890 році в Сувальщині, ходив до ґімназії в Ордові, в Росії, на університет у Москві, де студіював математику, та в Ковні, де студіював права. Відбув військовий вишкіл у Москві й Оренбургу, а потім кінчив вищі офіцирські курси в Ковні.

По закінченні світової війни він вернувся до Литви й вступив до литовської армії, де став комендантом міста Росен. Став капітаном і потім комендантом порту Клайпеди, далі комендантом полку піхоти, ще пізніше інструктором вищих офіцирських курсів, інспектором армії, ґенералом бриґади й ґенералом дивізії. В 1939 році він був командантом литовських військ, що займали Вильну для Литви. Він був ранений і відзначився в боях з поляками.

Генерал Віткавскас є теж відомим письменником про військові справи й має високі відзначення від Литви й Латвії. К. Відікавскас.

НАПУЩЕНЕ КИСНЕМ МОЛОКО НЕ КИСНЕ

Недавно опатентував в Америці Карл Ріхтер, німецький винахідник, спосіб, як можна окиснити молоко, щоб не скисалося, і щоб можна його держати в солодкому стані цілими тижнями. Ось як Ріхнер окиснює молоко: перше всього він витискає всі ґази, що знаходяться в молоці, а опісля на їх місце в молоко втискає кисню. Коли вже витиснено ґази з молока, його нагрівають від 104 до 176 ступнів вище 0 на темпомірі Фаренгайта у посудині, що під натиском наповнена киснем. Кисень мусить надавлювати на молоко від 75 до 300 фунтів ваги на кожний квадратний цаль. Під давленням кисня та в нагрітті молоко мусить простояти до 8 годин. Таке молоко зовсім вільне від всяких бактерій. І може свобідно простояти в холодному стані й кілька тижнів при звичайній хатній температурі. Патент Ріхтера перебрала на себе одна голяндська молочарська спілка.

Володимир Барагура.

ЛЕДАЧІ ДІТИ

Одна з найважніших хиб людини і головно дітей — ледачість. Це дуже важна недостача, вона спиняє розвиток дитини, не дозволяє її вирости на путящого громадянина та корисного члена суспільности. Тимто варто пізнати, що таке ледачість, або як у нас кажуть часто — лінивство, відкіля вона береться та як її зарання поборювати, щоб не робила людини нещасною на ціле життя.

Ледачість — це брак охоти виконувати якісь означені дії, які мають суспільну вартість і вимагають фізичної чи духової натуги. Людина ледача тоді, коли не хоче присвятити своїх сил суспільним вимогам та потребам. Тимто про ледачість говоримо й тоді, коли людина щось і робить, але ця робота не приносить користи, яка малаб суспільну вартість (н. пр., коли хтось цілий день чистить нігті, або пересиджує перед дзеркалом).

Ледачість проявляється в тому, що людина або взагалі не хоче нічого робити, або як виконує якусь працю, то береться за неї нерадо, поволі, відсуває її, робить недбайливо.

Треба відріжнити ледачість хвилинну від постійної, частинну від такої, що не дає людині взагалі працювати. Ледачість не є вроджена, а набута, причин її слід шукати в дитячому віці.

Які ж можуть бути причини ледачости?

Можна їх поділити на два роди: на такі, що лежать поза дитиною, себто довкільні (це те, що ми називаємо обставинами), й на такі, що лежать у самій дитині, чи в її тілі, чи в душі. Придивімся одним і другим.

Серед довкільних причин на перше місце висовуються погані домашні обставини, головно — брак опіки, що відповідно кермувалаб заняттями дитини. Другий дуже важний чинник, це — матеріяльні обставини. Дитина ледачіє й тоді, коли їй занадто добре, й тоді, коли живе у злиднях. Діти, що мають усього подостатком, що не мають ніяких життєвих трудностів, уже змалку відвикають від постійної послідовної праці. Але й нужда спиняє розвиткові ледачости. Брак праці розледачує батьків, а за їх слідом ідуть діти. Таксамо велике накопичення праці зневохочує людину, щоб узятися за неї.

Поганий приклад, невідповідне товариство, дуже часто навіть із роботящої людини роблять неробу.

Надто легка праця й далекий речинець, у якому її треба виконати, теж сприяють ледачости. Людина легковажить собі працю, відкладає її до останньої хвилини, мовляв, це не велика штука її зробити й так, може несвідомо, попадає в ледачість. Та не слід забувати, що лише „сир відкладаний добрий". Тимто дуже великої ваги набирають слова: „що маєш зробити завтра — зроби краще сьогодні".

Інша причина ледачости — це те, що мета, до якої людина змагає своєю працею, надто далека, що треба дуже довго й витривало працювати, щоб її осягнути. Деколи сама мета нам приємна, але засоби, що до неї ведуть, нам немилі, тимто не маємо охоти працювати.

За багато віри в себе і своі сили каже людині легковажити собі працю, й це також стає за причину ледачости.

Дуже важна причина неробства — брак зацікавлення працею. Майже все огортають нас лінощі, коли нам якусь роботу накинули силою, коли ми чуємо, що ми мусимо її виконати, дарма що вона нам нецікава. Колиб ту саму працю ми вибрали собі самі, добровільно, ми при ній відчувалиб вдоволення. Таксамо помилкова оцінка нашої праці, така, що кривдить нас, теж нас зневохочує та кидає в обійми ледачости.

Поганий вплив на дитину має також така суспільність, що працює лише для своїх доходів і на цій підставі оцінює працю. Дитина нераз чує нарікання старших на працю, що вони, мовляв, відчувають її як якесь прокляття, що працюють так, аби лише праці позбутися. Старші зневохочують дитину до праці ще й тим, що висміюють усякі зусилля дитини.

Коли брати на увагу причини, що мають своє джерело в самій дитині, то сюди слід зачислити передовсім — ріжні недомагання дітей (недокрівя, безсоння, шлункові недуги, ослаблений зір, слух, перевтома, нервовість і т. п).

Учений Адлер виказав, що деякі діти використовують лінощі, щоб за їх допомогою вибитися понад інших своїх товаришів: батьки, мовляв, мусять більше журитися ледачою дитиною, мусять більше присвячувати їй уваги — тимто вона більше вибивається на верх і звертає на себе більшу увагу.

Багато є ріжних причин ледачости, та ми пізнали лише найважніші. А щоб вилікувати від неї дитину, треба викрити, пізнати, зрозуміти й усунути причини лінощів, треба вщепити в неї замилування до праці, збудити віру у власні сили, зробити її працю цікавою і т. п. Треба дбати про те, щоб така нещаслива дитина зрозуміла, що варта працювати для самої праці, що праця — щастя для людини, що вона становить про вартість людського життя, та що це найдосконаліша форма суспільного життя.

І коли не можна обвинувачувати нікого за те, що він ледачий, бож те, як ми вже бачили, часто від нього не залежить, то треба кожного такого обвинувачувати, що не хоче поборювати своєї хиби, дарма що має до цього змогу, дарма що ми це йому влекшуємо.

АНГЛІЙСЬКІ ЖОВНІРИ, ЩО ВИРВАЛИСЯ З ФЛЯНДРІЇ, ВИСІДАЮТЬ В АНГЛІЇ.

СМЕРТЬ АДВОКАТКИ

У нюйорській дільниці Джемейці кинулася зо свого мешкання на 5. поверс 45-літня адвокатка, панна Джені Ґвайт. Вона сиділа в кімнаті зо своєю товаришкою й розмовляла. Нагло підійшла до вікна, відкрила його й вискочила, кажучи: „Це я можу так само зробити тепер, як колинде".

Її товаришка каже, що вона була умово хора.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Місячні збори Товариства Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу, 15. червня, в годині 7. вечером, в церковній салі, 74 Ґеріс Ев. Проситься членів прибути на ці збори на означений час. Делегати будуть здавати звіт з конгресу. Тому що є важні справи до обговорення й вирішення, приявність на зборах всіх членів конечна. Також пригадується тим членам, що не платять своїх місячних вкладок начас, щоби старалися заплатити до часу, бо в противному разі будуть подані до суспендації. — О. Косюк, предс.; П. Стойко, кас.; І. Кокольський, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Піврічні збори від. 73, відбудуться в суботу, 15. червня, в 7. годині вечером. Обовязком кождого члена прийти на збори. Контроля здасть справоздання. — Відділовий уряд.

ГЕМТРАМК, МІШ. Збори Тов. Згода, від. 20, відбудуться в суботу, 15. червня, в годині 7:30 вечером в „Український Хаті" 2240 Ґрейлінг. Причина зміни: літня пора, та щоб дати нагоду членам в неділю де виїхати. Проситься членів прибути начас. На тих зборах делегат дасть звіт з Укр. Конгресу. — Йосафат Прихідко, рек. секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбудуться в четвер, 13. червня, в Укр. Нар. Домі, 831 Джозеф Евню, в годині 8. ввечір. Проситься усіх членів прибути на ці збори і вислухати звіту урядників. Рівнож напоминається тих, котрі довгують більшу суму до Товариської каси, щоб кождий старався сплатити, бо контрольна комісія азберегає книг до перегляду. — П. Ковтун, голова; Д. Скорохода, кас.; В. Іваніць, секр.

ІРОНДЕКВІТ, Н. Й. Піврічні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від 289, відбудуться в пятницю, 14. червня в 7:30 ввечір в тов. Дроня. Проситься членів прибути на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

Шкіра людського обличчя є більше чутлива на малі атмосферичні зміни, як найчутливіший теплемір.

Поживу вартости $150 можна випродукувати з пів акра великого городу.

ТАРЗАН, ч. 25. Тайний приказ.

„Чому ви хочете залишити нас, після того, як пірати будуть побиті? Ви будете радо повитані в нашім краю", сказала Маріка і привабно усміхнулась.

„Джейн, моя подруга, жде на мене на березі", відповів Тарзан скромно.

Заздрість шпигнула серце Маріки, скріплюючи водночас її дикий імпульс вдержати Тарзана при собі.

Ватажкові своєї дикої бангольської ґвардії вона прошептала на вухо тайний приказ.